

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN GEMERT-BAKEL

In de gemeente Gemert-Bakel moet iedereen kunnen meedoen aan het
dagelijkse leven.

Gemeente Gemert-Bakel,
t.a.v. college van B&W
Postbus 10.000,
5420 DA Gemert,

Gemert-Bakel, 12 augustus 2026

Betreft: ongevraagd advies wijkfoto

Geacht college,

Aanleiding

De Wijkfoto Gemert-Bakel 2023-2024 is voor de Adviesraad Sociaal Domein aanleiding geweest om de ontwikkelingen in de verschillende wijken en kernen nader te bekijken. De wijkfoto geeft waardevolle informatie over verschillende levensgebieden en maakt verschillen en veranderingen zichtbaar. Wij waarderen het dat de gemeente deze informatie verzamelt en gebruikt om te volgen hoe het in de verschillende wijken en kernen gaat.

De Adviesraad heeft eerder vragen gesteld over een aantal opvallende uitkomsten. De beantwoording heeft ons geholpen om de cijfers verder te bekijken en te bespreken. Daarbij ontstond bij ons de vraag hoe de wijkfoto nog beter kan worden gebruikt. Niet alleen om te laten zien wat er verandert, maar ook om beter te begrijpen wat er achter de cijfers speelt en wat daarmee kan worden gedaan.

Wij hebben de wijkfoto zorgvuldig besproken en onze bevindingen waar mogelijk vergeleken met signalen en ervaringen uit de praktijk. Dit heeft geleid tot het voorliggende ongevraagde advies.

Wat vertellen de cijfers ons?

De wijkfoto laat zien wat er gebeurt, maar niet altijd wat dit betekent. Een afwijkend cijfer is niet automatisch een probleem en vraagt niet vanzelf om actie. Het kan wel aanleiding zijn om verder te kijken. Herkennen inwoners en professionals dit beeld? Wat speelt er achter de cijfers? En is er reden om er iets mee te doen?

Wij hebben hierover onder andere vragen gesteld naar aanleiding van opvallende cijfers over jeugd in De Mortel, bestaanszekerheid in Elsendorp, jeugdvoorzieningen in Gemert-Oost, de gezondheid van ouderen in Bakel en ontmoetingsplekken en eenzaamheid in Gemert-Oost. Voor verschillende cijfers bleek geen duidelijke verklaring beschikbaar.

Wij verwachten niet dat ieder cijfer direct verklaard kan worden. Het gaat ons niet om steeds meer cijfers, maar om het beter gebruiken van de informatie die er al is. Een afwijkend cijfer hoeft bovendien niet altijd iets negatiefs te betekenen. Ook positieve ontwikkelingen zijn interessant om te volgen. Wat gaat goed en waardoor komt dat? Daar kunnen we mogelijk van leren.

Praat met inwoners over de cijfers

Cijfers krijgen meer betekenis wanneer ze worden verbonden met de kennis en ervaringen van inwoners. In het coalitieakkoord 2026-2030 wordt nadrukkelijk ingezet op participatie en het benutten van bestaande initiatieven. Ook wordt gesproken over een betrokken adviesgroep van 'bemoeials'.

Wij adviseren daarom om de wijkfoto regelmatig te bespreken met de 'bemoedigen', ervaringsdeskundigen, professionals en andere betrokken inwoners. De cijfers kunnen daarbij het vertrekpunt zijn voor een gesprek over wat er in de wijken en dorpen wordt gezien en ervaren. Inwoners en professionals kunnen helpen om cijfers beter te begrijpen. Zij kunnen aangeven of een beeld herkenbaar is, welke ontwikkelingen zij zien en welke zaken volgens hen aandacht verdienen.

Wij vinden het daarom belangrijk dat niet alleen naar de cijfers wordt gekeken bij de keuze welke ontwikkelingen aandacht krijgen. Ook de ervaringen uit de praktijk moeten daarbij worden meegenomen.

Kijk naar het hele plaatje

Cijfers vertellen niet vanzelf het hele verhaal. Daarom is het belangrijk om cijfers samen met andere ontwikkelingen te bekijken en te letten op veranderingen over meerdere jaren.

Zo zien we in Gemert-Oost signalen rondom ontmoetingsplekken én eenzaamheid. Dat betekent niet automatisch dat deze twee met elkaar te maken hebben. Er kan een verband zijn, maar er kunnen ook andere dingen spelen. De combinatie van deze signalen kan wel een reden zijn om verder te kijken en met inwoners en professionals te bespreken wat er aan de hand is.

Het is belangrijk om daarbij onderscheid te maken tussen wat we in de cijfers zien en wat we denken dat de oorzaak is. Als twee ontwikkelingen tegelijk voorkomen, betekent dat niet automatisch dat de ene ontwikkeling de andere veroorzaakt. Er kunnen ook andere factoren een rol spelen. De wijkfoto kan zo'n mogelijke samenhang zichtbaar maken, maar geeft meestal niet het antwoord op de vraag waarom iets gebeurt.

Daarom vinden wij het belangrijk om bij opvallende cijfers niet te snel conclusies te trekken. Kijk eerst of het beeld herkenbaar is in de praktijk en welke andere ontwikkelingen mogelijk een rol spelen. Soms is meer informatie of verder onderzoek nodig om te begrijpen wat er achter een cijfer zit.

Ook bij kleine kernen is voorzichtigheid nodig bij het bekijken van percentages. Een kleine verandering in aantallen kan daar al snel tot een grote procentuele verandering leiden.

Niet iedere afwijking vraagt om actie. Soms is het voldoende om een ontwikkeling te blijven volgen. In andere gevallen kan verder onderzoek nodig zijn of kan een ontwikkeling aanleiding geven om iets te doen.

Wat doen we met een signaal?

Uit de beantwoording van onze vragen blijkt dat de gemeente de informatie onder andere deelt met wijkteams en dorpsondersteuners en gebruikt bij het bepalen wat nodig is in een wijk.

Een concreet voorbeeld is de aanpak van overgewicht bij kinderen in Bakel. Een eerder gesignaleerd probleem heeft geleid tot de inzet van de JOGG-aanpak en Kind naar Gezonder Gewicht. Wij vinden dit een goed voorbeeld van hoe een signaal uit de wijkfoto kan leiden tot een concrete aanpak.

Wij zien hierbij een eenvoudige en logische werkwijze:

- Kijk wat de cijfers laten zien.
- Bespreek met inwoners en professionals wat er achter de cijfers kan spelen.
- Kijk of het beeld herkenbaar is in de praktijk.
- Bepaal of het nodig is om iets te onderzoeken of te doen.
- Kijk bij een volgende wijkfoto wat er is veranderd.

Als een signaal aanleiding geeft tot onderzoek of actie, vinden wij het belangrijk dat ook wordt teruggekoppeld wat ermee is gedaan. Zo wordt duidelijk waarom iets aandacht heeft gekregen en wat daarvan het resultaat is.

Op die manier wordt de wijkfoto meer dan een momentopname. De informatie kan dan worden gebruikt om ontwikkelingen te begrijpen, ervan te leren en samen met inwoners te bepalen wat nodig is.

Ons advies

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert het college van burgemeester en wethouders van Gemert-Bakel om:

1. De wijkfoto te gebruiken om ontwikkelingen te volgen en te bepalen wanneer verder kijken of actie nodig is. Kijk daarbij niet alleen naar de cijfers, maar ook naar de ervaringen van inwoners en professionals.
2. Inwoners, ervaringsdeskundigen, professionals, de 'bemoeials' en bestaande participatiegroepen te betrekken bij het bespreken van opvallende cijfers. Gebruik de wijkfoto regelmatig als onderwerp van gesprek.
3. Maak duidelijke afspraken wie verantwoordelijk is voor de verdere uitwerking van de verschillende onderwerpen.
4. Cijfers te bekijken in samenhang met andere cijfers en ontwikkelingen. Houd rekening met kleine aantallen en kijk naar veranderingen over meerdere jaren. Wees voorzichtig met conclusies over oorzaken. Een samenhang tussen twee ontwikkelingen betekent niet automatisch dat het ene de oorzaak is van het andere. Zie opvallende combinaties van cijfers als een aanleiding om verder te kijken.
5. Bij een volgende wijkfoto zichtbaar te maken wat met belangrijke signalen uit de vorige wijkfoto is gedaan en, waar mogelijk, wat daarvan het resultaat is. Laat daarmee zien welke signalen zijn opgepakt, wat ermee is gedaan en wat daarvan is geleerd.

Tot slot

De Adviesraad Sociaal Domein ziet de wijkfoto als een waardevol instrument om ontwikkelingen binnen Gemert-Bakel zichtbaar te maken. Wij zien vooral kansen om beter gebruik te maken van de informatie die de wijkfoto biedt.

Een afwijkend cijfer is een signaal, geen verklaring. De wijkfoto krijgt meer waarde wanneer cijfers worden verbonden met de ervaringen van inwoners en duidelijk wordt wat met belangrijke signalen wordt gedaan.

Wij hopen dat het college deze aanpak wil gebruiken en de wijkfoto verder ontwikkelt tot een instrument dat niet alleen laat zien hoe de wijken en kernen ervoor staan, maar ook helpt om samen met inwoners te bepalen wat er nodig is.

Wij zien de reactie van het college op dit ongevraagd advies met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Sylvia Conijn

Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Gemert-Bakel

